

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΚΕΜΕΝΟ 1

ΕΝΑ ΖΕΣΤΟ ΠΙΑΤΟ ΦΑΪ, ΣΑΝ ΑΓΚΑΛΙΑ

Πώς γίνεται κανείς φιλόνητος; Πώς αποφασίζει να απλώσει το χέρι του για να βοηθήσει κάποιον; Γεννιέται με ένα γονίδιο ή αποκτά την πολύτιμη ενσυναίσθηση σταδιακά, μαθαίνοντας καθώς μεγαλώνει να νιώθει τον πόνο αυτού που υποφέρει; Το ερώτημα έχει απασχολήσει πολλές ειδικότητες, από νευροβιολόγους μέχρι ψυχολόγους και κοινωνιολόγους.

Σε μια παλαιότερη έρευνα που είχε κάνει το Πανεπιστήμιο της Αριζόνας, μια καθηγήτρια Ψυχολογίας διαχώριζε με σαφήνεια την ενσυναίσθηση από τη συμπόνια, αναφέροντας ότι στην πρώτη περίπτωση το άτομο νιώθει σχεδόν το ίδιο συναίσθημα με αυτόν που πονάει, ενώ στη δεύτερη λυπάται αλλά δεν εμπλέκεται συναισθηματικά, δεν τον νιώθει.

Κάθε φορά που συμβαίνει μια μεγάλη τραγωδία, πόσο μάλλον αυτή της Τουρκίας στη γειτονιά μας, αναρωτιέμαι αν υπάρχει τρόπος να ενθαρρύνει κανείς τα παιδιά προς μια κοινωνική συμπεριφορά προσφοράς. Να τα κάνει να αναπτύξουν την ανάγκη για καλοσύνη και για ουσιαστικό, έμπρακτο ενδιαφέρον για τον άλλον, καθώς μεγαλώνουν. Πώς μπορεί να τους μιλήσει για τον πόνο, να τους εξηγήσει τι μπορεί να αισθάνεται κάποιος που μέσα σε δυο λεπτά έχασε την οικογένειά του ή το σπίτι του; Πώς μπορεί να τους μιλήσει για τη συντριβή και την απώλεια; Και πώς να τους περιγράψει τι σημαίνει προσφορά.

Πριν από λίγες μέρες ο «Άλλος άνθρωπος», η δραστήρια ομάδα κοινωνικής κουζίνας, ανακοίνωσε ότι ετοιμάζεται να ταξιδέψει στην Τουρκία και τη Συρία. Θα φορτώσει μαρμίτες και σύνεργα μαγειρικής, τρόφιμα, κουβέρτες, σκηνές, βρεφικά είδη και ζεστά ρούχα, όσο περισσότερα πράγματα μπορεί και θα ξεκινήσει με το πλοίο για Κω κι από κει για τις περιοχές που επλήγησαν από τον σεισμό. Για όσες μέρες αντέξει θα δώσει ένα χέρι βοήθειας. Λίγα τρόφιμα, λίγα ρούχα, τα πολύ βασικά σε όσο περισσότερους ανθρώπους μπορέσει ένα ζεστό πιάτο φαΐ, σαν αγκαλιά. Σταγόνα στον ωκεανό της καταστροφής; Μπορεί. Όμως αυτό σημαίνει αλληλεγγύη, προσφορά, ενσυναίσθηση. Να κάτι για το οποίο αξίζει να μιλήσει κανείς στα παιδιά.

ΓΙΟΥΛΗ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ, ΕΦΗΜ. «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 12/2/23

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Το ακόλουθο (ελαφρώς διασκευασμένο) κείμενο αντλήθηκε από συνέντευξη του Τίτου Πατρίκιου, δημοσιευμένη στο περιοδικό του ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ «Σπείρα», τ. 7, Δεκέμβριος 2013. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο <https://www.kethea.gr/Portals> στις 25. 04. 2021.

- **Κύριε Πατρίκιε, πώς αντιλαμβάνεστε εσείς την έννοια «αλληλεγγύη»;**

«Για την αλληλεγγύη όλοι μιλάμε· και σήμερα ακόμα πιο πολύ. Όμως, είναι πολύ δύσκολο να την εφαρμόσεις. Γιατί στα λόγια είναι καλή, αλλά στην πράξη έχει δυσκολίες. Και πρώτα πρώτα αλληλεγγύη με ποιον; Μόνο με τους γνωστούς; Μόνο με τους φίλους; Μόνο με τους συγγενείς; Ή ακόμα και μ' έναν άγνωστο; Ίσως η δυσκολότερη πραγμάτωση της αλληλεγγύης είναι με κάποιον που δεν ξέρεις. Διότι, όταν είσαι αλληλέγγυος με έναν γνωστό, ίσως έστω και ασυνείδητα, περιμένεις και κάποια ανταπόδοση ή τουλάχιστον κάποια αναγνώριση. Ενώ, όταν δείξεις

αλληλεγγύη προς έναν άγνωστο, δεν περιμένεις τίποτα από εκείνον και αυτό πιθανότατα να είναι η πιο ουσιαστική της μορφή. Λοιπόν, είναι καλό να μιλάμε για αλληλεγγύη, αλλά, για να την πραγματώσουμε, χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια απ' ό,τι συνήθως νομίζουμε. Και πηγαίνοντας αυτή τη σκέψη λίγο πιο πέρα, αλληλεγγύη δεν είναι μόνο η συμπαράσταση σε έναν άνθρωπο που έχει ανάγκη και το ζητάει, αλλά πολλές φορές και σ' έναν άνθρωπο που έχει ανάγκη, αλλά δεν τη δείχνει και πρέπει να το ανακαλύψεις εσύ ο ίδιος.»

- Η αλληλεγγύη χρειάζεται προσπάθεια. Εσείς στη ζωή σας πώς έχετε βιώσει αλληλεγγύη; Ποιοι σας βοήθησαν;

«Εγώ βίωσα αλληλεγγύη σε μεγάλες δυσκολίες, ιδίως έξω από την Ελλάδα. Είδα ξένους φίλους να μου προσφέρουν στέγη και τροφή, όταν τα χρειάστηκα, και είναι πράγματα που δεν ξεχνώ, είναι πράγματα που όχι μόνο με βοήθησαν να τα βγάλω πέρα στη ζωή μου, αλλά με εμπλούτισαν στον τρόπο που μπορώ να επικοινωνώ με τους ανθρώπους. Πλούτισαν την ίδια μου τη ζωή και από αυτή την άποψη διατηρώ φιλίες που κρατάνε, πάνω από μισό αιώνα τώρα.»

- Πιστεύετε ότι μπορούμε οι άνθρωποι να περάσουμε από το «εγώ» στο «εμείς»; «Μπορούμε, μπορούμε. Αλλά, όταν έχουμε καταλάβει και το «εγώ», και κυρίως, όταν έχουμε καταλάβει ότι πολλές φορές χρησιμοποιούμε το «εμείς» ως ψευδώνυμο και ότι δεν ενδιαφερόμαστε πραγματικά για τους άλλους, αλλά για τον εαυτό μας. Λοιπόν, γι' αυτό να το προσέχουμε το «εμείς» και να διακρίνουμε πότε είναι αυθεντικό και πότε είναι ψευδώνυμο του “εγώ”»

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

«Καταφύγια για τη νύχτα»

Ακούω πως στη Νέα Υόρκη
Στη γωνιά της 26ης Οδού και του Μπρόντγουαίη
Στέκει ένας άντρας κάθε βράδυ τους μήνες του χειμώνα
Και στους άστεγους που μαζεύονται βρίσκει ένα καταφύγιο για τη νύχτα
Κάνοντας εκκλήσεις στους διαβάτες.
Ο κόσμος έτσι δε θ' αλλάξει.
Δε θα καλυτερέψουνε ανάμεσα στους ανθρώπους οι σχέσεις
Δε συντομεύει έτσι η εποχή της εκμετάλλευσης
Μα ωστόσο λίγοι άνθρωποι βρίσκουνε καταφύγιο για τη νύχτα
Για μια νύχτα τους φυλάγεις απ' τον άνεμο
Το χιόνι που προορίζονταν γι' αυτούς πέφτει στο δρόμο.
Σαν διαβάσεις τούτο 'δω, μην κλείσεις το βιβλίο, άνθρωπε.
Λίγοι άνθρωποι βρίσκουνε καταφύγιο για τη νύχτα
Για μια νύχτα τους φυλάγεις απ' τον άνεμο
Το χιόνι που προορίζονταν γι αυτούς πέφτει στο δρόμο
Μα ο κόσμος έτσι δε θ' αλλάξει
Δε θα καλυτερέψουνε ανάμεσα στους ανθρώπους οι σχέσεις
Δε συντομεύει έτσι η εποχή της εκμετάλλευσης.

Μπέρτολτ Μπρεχτ

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να αποδώσεις συνοπτικά σε 50-60 λέξεις το νόημα της έννοιας «αλληλεγγύη», όπως την αντιλαμβάνεται ο Τίτος Πατρικίος στο κείμενο 2.

(Μονάδες 20)

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1

Να παρουσιάσεις τον τρόπο με τον οποίο η αρθρογράφος οργανώνει την σκέψη της στην 2^η παράγραφο του κειμένου 1.

(Μονάδες 10)

Ερώτημα 2

Να εξηγήσεις τη λειτουργία της ερώτησης στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 1.

(Μονάδες 15)

Ερώτημα 3

Η αρθρογράφος στην 3^η παράγραφο του κειμένου 1 έχει ως πρόθεση: α) να ενημερώσει τους αναγνώστες για την ανάγκη εθελοντικής δράσης; β) να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες για την ανάγκη προσφοράς; γ) να καταγγείλει την αδιαφορία της κοινωνίας;

Να επιλέξεις μία από τις παραπάνω περιπτώσεις, στηρίζοντας την απάντησή σου σε δύο γλωσσικές επιλογές που εξυπηρετούν την πρόθεσή της αυτή.

(Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο είναι το ζήτημα που κατά τη γνώμη σου θίγει το ποίημα; Ποιο γεγονός προκαλεί το ενδιαφέρον του ποιητικού υποκειμένου αλλά και ποια είναι τα συναισθήματα και οι σκέψεις του για όσα παρακολουθεί; Συμφωνείς μαζί του; Να απαντήσεις σε ένα κείμενο 150-200 λέξεων, χρησιμοποιώντας 3 τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Με αφορμή τα κείμενα που διάβασες, γράφεις ένα άρθρο 350-400 λέξεων, που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα, αναφέροντας τους λόγους που σε κάνουν να είσαι αισιόδοξος όσον αφορά το έργο των διαφόρων εθελοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην εποχή μας. Με ποιους συγκεκριμένους τρόπους θα μπορούσατε οι νέοι να ενισχύσετε το έργο αυτό, βελτιώνοντας με την ευαισθητοποίησή σας τον κόσμο;

(Μονάδες 30)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση.**
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΝΑ ΕΧΕΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ ΕΙΡΗΝΗ